

DU DANSKE LAND - OG VAND

sejleroplevelser ved

FJORDLANDET

FJORDREGIONEN RUNDT: ET OVERBLIK

Als Fjord, Alssund og Flensborg Fjord – Fjordregionen – hører til et af Danmark smukkeste områder, og er et meget harmonisk ferieland og sejlområde. Egnen er spækket med kultur- og naturoplevelser og ikke mindst værdifuld Danmarkshistorie. Her i grænselandet lever tradition og fornyelse side om side, og det er der mange turister og gæster, der sætter pris på, for det giver stor variation på ferien.

FLENSBORG FJORD

Flensborg Fjord danner en del af grænsen mellem Danmark og Tyskland. Fjorden er omkring 30 km. lang og har en dybde på op til 20 m. Inderfjorden, der strækker sig fra Broagerland på den danske side og Holnæs på tysk side, er blot 2-3 km bred, mens yderfjorden mod øst er 3-4 km bred.

På den danske side af Flensborg Fjord ligger landskabet Sundeved og byerne Kollund, Rinkenæs, Gråsten, Egernsund, Broager og øen Als. På den sydlige kyst ligger landskabet Angel med byerne Lyksborg, Holnæs, Langballe og Gelting. Ved bunden af fjorden ligger Flensborg by. Ved fjordens udløb i Østersøen ligger mod nord fyrtårnet på Kegnæs og mod syd naturområdet Gelting Birk med klitter, saltenge, mose- og hedeområder.

Området omkring fjorden er domineret af et bakket morænelandskab med flade strande, kystskrænter, småskove, dyrkede arealer og flere mindre bugter og nore som Nybøl Nor, Vemmingbund eller Gelting Bugt.

Mange sejlere anser Flensborg Fjord for at være en perle, og den er blandt Østersøens populære sejlområder. Fjordvejen fra Kruså til Rinkenæs er anlagt i midten af 1930'erne og huser nogle af de mest mondæne villaer i Danmark. Mange af villaerne er bygget helt tilbage i tysk tid, hvor det tyske borgerskab etablerede sig langs fjorden. På tysk side af fjorden finder man ligeledes en række flotte huse dog mindre prangende.

ALS

Als er 34 km lang og 321 km² stor og er dermed Danmarks syvende største ø. Østkysten er præget af klinger, men er uden indskæringer. Vestkysten har derimod fjorde og vige. Als Fjord går over i Alssund, og disse vande skiller Als fra Jylland. Alssund er 8 km lang, ca. 500 meter bredt og 8-10 meter dybt.

Kyststrækningen rundt om Als er på 165 km, og der er fantastiske muligheder for at dyrke sin fritidsinteresse til søs, hvilket rigtig mange sejlere gør i sæsonen. Der er mange gode og velindrettede havne og ankermuligheder omkring Als, som også kan byde på en skøn og alsidig natur.

Har man interesse for Danmarks historie, så er Als det rigtige sted at feriere. Her er levn fra fortidsboplads, jernaldermennesker og vikingetiden. Og så er øen også præget af de dansk-tyske relationer, som strækker sig hundredvis af år tilbage, som nok mest kommer til udtryk i de begivenheder, der udspillede sig i 1864 og årene derefter.

PÅ TUR I

FJORDREGIONEN

DYVIG-STEVNING

NOR-AUGUSTENBORG-SØNDERBORG

Vores tur i Fjordregionen starter lige der, hvor Lillebælt forenes med Als Fjord. Vi går ind i Stegsvig for at komme til Dyvig og Mjelsvig havne, som er udgangspunktet for de næste dages udflugter. Under indsejlingen skal vi gennem den smalle passage ved Steg Gaf, hvor der er plads til én båd ad gangen. Så hold dig inden for afmærkningerne. Der er mange seværdigheder og naturscenerier omkring havnene i Dyvig og Mjels og få kilometer til Nordborg og de mange indkøbsmuligheder. Der er busforbindelse fra Dyvig Havn rundt på Als. Bl.a. til (Danfoss) Univers som er en oplevelsespark for børn og voksne med fokus på videnskab. Her må man både se og røre.

Trænger I til mere af det maritime, så besøg "Tilia Alsie" tæt ved Dyvig. Bag det fine navn gemmer sig en fuldskalakopi af Hjortspringbåden, der er nordens ældste plankebyggede båd udgravet af Nationalmuseet i 1921-22 på Als. Originalbåden, der kunne føre 22 krigere med sig, blev ofret til guderne i år 350 f. Kr.

STEVNING NOR

På vej fra Stegsvig til Stevning Nor passerer vi færgen, der sejler fra Ballebro til Hardeshøj, og vi nyder udsigten ind mod det fine agerland. Sandvig frister os med gode ankersteder, badning og lystfiskeri, men vi vælger Stevning Nors naturhavn, der ligger godt beskyttet og benyttes af mange sejlere. Det er idyllen og det autentiske landlige præg med masser af gamle gårde, der trækker, hvilket en cykel- eller vandretur hurtigt overbeviser os om.

AUGUSTENBORG

I bunden af Augustenborg Fjord lægger vi til i den første storby på vores tur. Augustenborg med sine 3.333 indbyggere har mange gamle huse med særprægede dørpartier, hvilket gør en byvandring til en spændende opdagelsesrejse i sig selv. Benyt lejligheden til en visit til byens vartegn, Augustenborg Slot og den flotte Slotskirke, som ligger tæt på lystbådehavnen. Nyd det store parkanlæg, som om sommeren danner ramme om flere koncerter med besøg af verdenskunstnere.

I nærheden kan du også slå et smut inden om skulpturpark og kunstcenter Augustiana, som byder på billedhuggerkunst og andre kunstoplevelser. I den modsatte del af byen ligger kirkegården med en del grave for faldne tyske soldater fra kampene ved Dybbøl i 1864.

SØNDERBORG

Vi sejler under to broer på den smukke vej ind til Sønderborg: Alssundbroen og den gamle Kong Chr. Den X's Bro centralt i bymidten, hvor du kan lægge båden til kaj. Her er havneliv og glade dage med masser af spise- og udskænkingssteder, og hvad deraf følger. Det er et af byens absolut bedste samlingssteder og kan sagtens være udgangspunkt for shopping- og indkøbsture i den smukke by. En af de gratis seværdigheder er at betragte alle sejlerne, der cirkulerer i havnebassinet, inden broen åbnes. Når broklapperne går op, så halser bådene af sted som hundehvalpe, der kommer fri af hundesnoren. Her midt i den historiske bydel, hvor Sønderborg Slot selvfølgelig dominerer og imponerer med en fantastisk beliggenhed, er der masser af gamle huse, liv og leben. Tag de gode sko på og gå ad Hjerteruten: 5 km

gåtur fra Kirketorvet gennem parker og kvarterer fra forskellige tidsaldre og forbi skulpturer i diverse stilarter. Man kan også vælge at lægge båden til i lystbådehavnen på Østerhage. Denne mere rolige havn har i alt ca. 250 gæstpladser og en dejlig badestrand tæt på. Men uanset hvilken havn du vælger, så har du en god base for et par dage i historiens og kulturens tegn.

DYBØL OG 1864

Selvfølgelig dominerer krigen i 1864 og slaget ved Dybøl området. Og der er god grund til at besøge de mange attraktioner, som beskæftiger sig med dette tema. Historiecenter Dybbøl Banke er et af de fineste steder at starte historietimen. Centret er oprettet på Dybbøl Banke og ligger midt i skanserækken på Dybbøl. Centret formidler historien om Kampene ved Dybbøl og krigen i 1864 gennem lysbilleder og film. Der er rekonstrueret et stykke skanse, en løbegrav og to soldaterbarakker. Her får man et fantastisk indblik i det blodige slag i 1864, hvor tusinder af danske og tyske soldater blev dræbt, og hvor Danmark mistede 1/3 af sit rige og 2/5 af befolkningen. I omegnen af centret ligger der forskellige andre mindesmærker i forbindelse med krigen.

SØNDERBORG SLOT

Slottet er bl.a. kendt som stedet, hvor kong Christian 2. var i arrest fra 1532-49, og hvor han ifølge myten hvileløst skulle have vandret om et rundt bord og slidt en sti i gulvet med sine fødder og en fure i bordet med sin finger. Slottet er i dag museum og rummer samlinger fra middelalderen til nutiden med hovedvægt på de slesvigske krige 1848-1850 og 1864. Desuden viser museet udstillinger om søfart, tekstil, håndværk og har en mindre kunstsamling med værker af fremtrædende, sønderjyske malere gennem tiderne.

GENDARMSTIEN – 74 KM VANDRENYDELSE

Gendarmstien strækker sig fra den dansk-tyske grænse ved Padborg over Kollund, Rinke-næs, Gråsten, Broagerland og Vemmingbund, forbi Dybøl og videre til Sønderborg og Høruphav. I alt 74 km hvor du kan komme helt tæt på den smukke natur. Det meste af vejen følger du kysten og går gennem et afvekslende landskab med skove, moser og enge. Forhør dig på de lokale turistbureauer om kortmateriale og rutebeskrivelser.

MOD FLENSBORG

Vi går vest over Sønderborg Bugt og ind i Vemmingbund, der ligger ved Broagerlands østkyst. Her får vi fra søsiden et godt kig på Dybøl Mølle og Skanserne. Det var fra Broagerland og tværs hen over Vemmingbund, at preusserne beskød de danske stillinger ved Dybøl.

Der er gode badestrande og restauranter ved Vemmingbund. Vi runder nu Kragesand og er dermed på vej ind i Flensborg Fjord. Inderfjorden når vi ved Holnæs (på den tyske side). Vi vælger at tage til Gråsten og se på byen, der har lagt navn til Danmarks nationalæble. Du kan f.eks. tage ind i Marine Minde, hvor en god badestrand lokker børnene. Herfra er der et par kilometer til Gråsten. Eller tag mod Egersund, hvor klapbroen viser vejen til Nybøl Nor og Gråsten. Her har den danske kongefamilie sin sommerresidens. Byen er rolig og hyggelig, og omgivelserne indbyder til gå- og cykelture. Men det er Slottet, der er den store attraktion. Når dronningen er her, er der vagtskifte af Livgarden. Og så skrev nationaldigteren H.C. Andersen historien om Den lille pige med svovlstikkerne netop her.

Det sidste stræk til Flensborg gøres uden holdt. Men to småøer fanger vores nysgerrighed på vejen.

NATIONALÆBLET

Gråsten æblet har en fantastisk smag. Derfor har de danske æbleavlere udnævnt det til Danmarks nationalæble. Æblets historie tager sin begyndelse i 1669, hvor Lensgreve Frederik Ahlefeldt efter en tur til Geneve, hjembragte de første spirer til det verdensberømte brand: Gravenstein. Æblet videreudvikledes på Gråsten Slot, og i løbet af 1800 tallet spredtes æblet til resten af verden, hvor det findes i 28 varianter.

Store og Lille Okseø ligger som to grønne tophuer midt i det blå. Store Okseø ligger sammen med Lille Okseø ca. 800 meter fra Sønderhav i Flensborg Fjord. Øen benyttes som udflugtsmål for turister, og der er færgefart til øen. På øen er der lejrplads, et lille skibsværft, der restaurerer historiske skibe samt en restaurant. Der er stier, så man kan komme hele øen rundt. Rundturen er på ca. 1 km. Mange sejlere ankrer op i farvandet ved øerne.

FLENSBORG

Flensborg er en flot gammel by med stolte maritime traditioner. Med mere end 100.000 indbyggere og tusindtals turister i sæsonen er der et stort udvalg af seværdigheder, attraktioner, indkøbsmuligheder, teater, kabaret og folkeliv. Ikke mindst på havnen. Du har flere muligheder for at lægge til alt efter temperament og tålmodighed. Helt tæt ved byen – ved kajen, hvor de gode restauranter frister med alt godt fra havet og det tyske køkken i øvrigt. Her er du også tæt på gågaderne, indkøbskvartererne med det store udbud. Eller i en af de andre mere perifere havne, hvor roen er mere udtalt.

Når vi nu er ved det maritime, så er et besøg i den historiske havn faktisk obligatorisk. Her er skabt en enestående samling af gamle sejl- og dampskibe til et skibsfartsmuseum, hvor det er nemt at blive fascineret af og imponeret over de mange gamle klenodier. Men også Flensborg skibsfartsmuseum kan fremvise mange spændende maritime historier. F.eks. om dengang da byen var betydende inden for handel på Vestindien, hvor man hentede enorme mængder af rom. Ikke min-

dre end 200 rom-huse fandtes der i Flensborg. I dag findes blot to – et besøg værd for en souvenir?

MOD GLÜCKSBORG-LANGBALLIGAU-HØRUPHAV

Vi er for udadgående mod kurbyen Lyksborg – på tysk: Glücksburg, som ligger 12 km nord-øst for Flensborg direkte ved Flensborg Fjord. Her kan man forkæle sig med wellnes eller tage en tur til stranden og slappe af i de rekreative omgivelser. Er vejret skidt frister et stort inde- og udendørs vandland måske? Det kan nås fra havnen. Lyksborg er meget kendt for det karakteristiske slot samt slægten og fyrstehuset Glücksburg, der i dag bl.a. omfatter den danske kongefamilie. Blomsterinteresserede bør besøge Rosarieret i Lyksborg, hvor der på 1 hektar dyrkes mere end 550 arter af engelske, historiske, moderne, vilde- og klatreroser samt klematis, som er arrangeret til en vidunderlig og romantisk have. Fra klippekysten ved Holnæs, som også markerer starten på yderfjorden, har man en fantastisk udsigt over den danske kyst.

LANGBALLIGAU

Vi har passeret Holnæs og er tæt på vores sidste destination på den tyske side af Fjorden. Vi anløber den lille fiskeri- og lystbådehavn i Langballigau, som er et levende sted med kunsthåndværk og masser af butikker og restauranter. De lokale fiskere sælger frisk fisk fra kutterne, så der er lagt op til hygge og god mad på

havnen. Den fine strand indbyder til afslapning, mens vandrestierne gennem den smukke skov indbyder til aktiv ferie.

HØRUPHAV

Vel ankommet til dansk territorium igen kan det være rart at puste lidt ud i den charmerende og smukt beliggende havn på sydkysten af Als: Høruphav. Gå eventuelt på opdagelse i det berømte glaspusteri eller lad roen og freden sænke sig. Øst for Høruphav langs strandkysten ligger det betagende naturområde Trillen. Trillen består af en lang sandtange med flere små "øer", som omkranses af søen Vælddam, der har et rigt fugleliv. På Store Trille, den største af øerne, finder du en særpræget bevoksning, som minder om en urskov, samt et fugletårn, der har smuk udsigt over Vælddam. Bliver al denne natur for idyllisk, så tag cyklen eller bussen til Sønderborg.

Danske Tursejlere siger tak for inspiration, gode tips og lån af foto til: Gitte og Bent Nielsen, Claus Boisen, Karsten Justesen og Gerda Bouma, Sønderborg Erhvervs- & Turistcenter